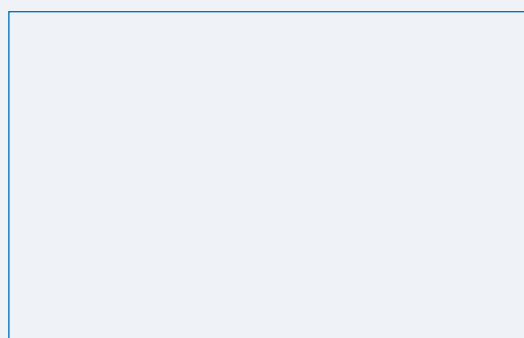

E-DEPOT EN RESTAURATIE

Registratienummer: 24.029443

Aan De verenigde vergadering
Van D&H
Onderwerp E-depot en restauratie

Datum 15-mei-2024
Datum 26-mrt.-2024

Portefeuillehouder: Rogier van der Sande

Voorgesteld besluit

1. De dienst 'e-depot' af te nemen van Erfgoed Leiden en Omstreken;
2. De dienst 'reguliere restauratie' af te nemen van Erfgoed Leiden en Omstreken;
3. Voor beide diensten het verlenen van een uitsluitend recht voor te bereiden op grond van de Aanbestedingswet.

Context

Om het duurzaam opslaan, conserveren en beschikbaar stellen van de permanent te bewaren digitale informatie van het waterschap (zie: **e-depot**) en het restaureren van de in de eigen archiefbewaarplaats bewaarde papieren archieven en collecties ten behoeve van digitalisering en gebruik (zie: **restauratie**) voor de toekomst te borgen, wil Rijnland gebruik maken van de diensten van Erfgoed Leiden en Omstreken, de archiefdienst van de gemeente Leiden. Voor beide diensten geldt een aanbestedingsplicht. De Aanbestedingswet biedt echter de mogelijkheid om niet aan te besteden, maar om een uitsluitend recht te verlenen aan een andere aanbestedende dienst. Hiervoor is het nodig dat de verenigde vergadering een verordening vaststelt waarmee het college wordt gemachtigd een uitsluitend recht te vestigen. Voorafgaand hieraan willen we de besluiten tot het afnemen van deze diensten van Erfgoed Leiden en het voorbereiden van het verlenen van een uitsluitend recht aan uw vergadering voorleggen.

E-depot. Rijnland werkt al jaren digitaal, zodat een omvangrijk digitaal archief is ontstaan. Dit archief bestaat zowel uit documenten als uit data. Een deel van deze documenten en data moet permanent bewaard worden, volgens criteria die zijn vastgelegd in een selectielijst. De Archiefwet bepaalt dat elke overheidsinstelling een selectielijst moet hebben om te kunnen bepalen welke informatie bewaard dan wel op termijn vernietigd moet worden. De selectielijst die de waterschappen hanteren is opgesteld door de Unie van Waterschappen en vastgesteld door de minister van OCW.

De Archiefwet bepaalt ook dat permanent te bewaren informatie na twintig jaar moet worden overgebracht naar een archiefbewaarplaats. De informatie valt dan niet meer onder de Wet open overheid, maar onder de openbaarheid van de Archiefwet. Dat wil zeggen dat geïnteresseerden vrij de informatie moeten kunnen raadplegen, tenzij er beperkingen aan de openbaarheid zijn gesteld, bijvoorbeeld vanuit het oogpunt van bescherming van de persoonlijke levenssfeer. De papieren archieven van Rijnland en zijn vele rechtsvoorgangers (inliggende waterschappen en polders) zijn allemaal overgebracht naar de in pandige archiefbewaarplaats en worden beschikbaar gesteld in de studiezaal van het hoofdkantoor. Voor digitale archieven moet een digitale archiefbewaarplaats worden ingericht, ook wel een e-depot genoemd. Een e-depot is een specifieke voorziening voor het duurzaam bewaren, preserven en beschikbaar stellen van de daarin opgenomen digitale informatie. In 2025 moet Rijnland voor het eerst digitale archieven overbrengen naar een e-depot, omdat dan de wettelijke overbrengingstermijn voor de oudste digitale documenten is verstreken.

In 2022 en 2023 hebben Rijnland en HHSK gezamenlijk een vooronderzoek uitgevoerd naar het aanschaffen en implementeren van een e-depot. Uitgangspunt is dat beide waterschappen hetzelfde e-depot aanschaffen, dan wel op hetzelfde e-depot aansluiten (de Verenigde Vergadering van HHSK krijgt daarom op het onderdeel e-depot in juni eenzelfde besluitnota). In het vooronderzoek zijn de mogelijkheden in kaart gebracht. Het is mogelijk een e-depot aan te schaffen in de markt, maar het is ook mogelijk om aan te sluiten op het e-depot van een medeoverheid. Na een zorgvuldige afweging is de voorkeur uitgesproken om aan te sluiten op het e-depot van een medeoverheid, specifiek dat van Erfgoed Leiden en Omstreken (ELO). ELO is de archiefdienst van de gemeente Leiden en heeft een brede regiofunctie op het gebied van archiefbeheer. ELO heeft ook de juiste expertise voor het beheren van digitale archieven voor permanente bewaring en beschikbaarstelling, expertise die Rijnland en HHSK momenteel niet hebben. Het e-depot van ELO is van de Britse leverancier Preservica, die ook het e-depot van de Rijksoverheid (het Nationaal Archief) levert. De e-depots van Preservica gelden als betrouwbare voorzieningen.

Restauratie. Rijnland heeft sinds 1986 een eigen restauratieatelier en restaurator. De restaurator zorgt ervoor dat de perkamenten en papieren archieven en collecties die in de archiefbewaarplaats worden bewaard in goede conditie blijven. De huidige restaurator, in deze functie in dienst voor 0,5 fte, gaat per 1 september 2024 met pensioen. Er is intern onderzoek gedaan naar de toekomst van de restauratiefunctie. Hiervoor zijn enkele scenario's uitgewerkt:

- 1) het handhaven van de interne restauratiefunctie,
- 2) het uitbesteden van de restauratiefunctie aan een marktpartij,
- 3) het afnemen van de restauratiefunctie als dienst van ELO,
- 4) het samenwerken met ELO op het gebied van restauratie door het vormen van een gezamenlijke restauratie-unit.

Na een zorgvuldige afweging, waarbij gekeken is naar de factoren 'inzet van eigen vierkante meters', 'kosten' en 'niveau van dienstverlening', is de voorkeur uitgesproken voor het afnemen van deze dienst van ELO voor 18 uur per week (0,5 fte), dus scenario 3. De directeur Bedrijfsvoering en manager I&D hebben in november 2023 het besluit genomen om de dienst van een andere partij (niet zijnde een marktpartij) af te nemen. Voorkeurspartner ELO beschikt over een eigen restauratieatelier en restaurator en kan bovendien een beroep doen op een flexibele schil van gediplomeerde restauratoren. Het gaat bij deze dienst specifiek om 'reguliere restauratie', dus het restaureren van documenten voor het digitaliseren via scanning on demand en voor het hanteren voor toegankelijk maken en raadplegen. Dit laat de mogelijkheid open om restauratie in het kader van projecten of calamiteiten uit te besteden aan een marktpartij. De specifieke dienstverlening zal nog nader worden uitgewerkt.

Argumenten

1.1 Een e-depot is wettelijk verplicht

In 2025 moet Rijnland over een e-depot beschikken om digitale documenten op grond van de Archiefwet te kunnen overbrengen.

1.2 Erfgoed Leiden biedt een betrouwbaar e-depot

Erfgoed Leiden beschikt over een e-depot van leverancier Preservica, die ook e-depots levert aan archiefdiensten als het Stadsarchief Rotterdam en het Nationaal Archief; het e-depot van Erfgoed Leiden is daarmee een betrouwbare voorziening.

1.3 Erfgoed Leiden beschikt over veel expertise voor digitaal archiefbeheer

Erfgoed Leiden heeft een regiofunctie op het gebied van archiefbeheer, zowel voor het beheer van papieren als van digitale archieven. Er is veel expertise beschikbaar om digitaal archiefbeheer conform de wettelijke eisen uit te voeren.

2.1 De interne restauratiefunctie komt te vervallen

De huidige restaurator gaat per 1 september 2024 met pensioen. Op ambtelijk niveau is besloten de interne functie inclusief het atelier op te heffen en deze als dienst af te nemen van een andere partij.

2.2 Het afnemen van deze dienst van Erfgoed Leiden biedt de meeste continuïteit

Uit een scenariostudie is gebleken dat het afnemen van de dienst 'reguliere restauratie' van Erfgoed Leiden het beste scoort op continuïteit van de dienstverlening. Erfgoed Leiden beschikt naast een eigen restaurator ook over een flexibele schil van gediplomeerde restauratoren die kan worden ingezet. Hierdoor is de dienstverlening een stuk minder kwetsbaar.

3.1 Dit is nodig volgens de Aanbestedingswet

Het inkopen van een dienst moet normaliter worden aanbesteed. De Aanbestedingswet kent een uitzondering: het verlenen van een uitsluitend recht aan een andere aanbestedende dienst. Voor het afnemen van deze diensten van een medeoverheid is dus het verlenen van een uitsluitend recht noodzakelijk.

Financiën

Voor de dienst e-depot zijn de jaarlijkse kosten ongeveer € 80.000 voor Rijnland en dat zal door de hoeveelheid data die is opgeslagen jaarlijks oplopen. Het is nog onduidelijk om hoeveel opslag van data het gaat en hoe deze zich de komende jaren gaat ontwikkelen. In het huidige MJP zijn deze kosten opgenomen en gedekt.

Daarnaast zal na het pensioen van de Rijnlandse restaurator € 35.000 budget overgeboekt worden naar het budget van team DHI waarmee we de dienst reguliere restauratie afnemen. Dit zal in het komende MJP budget-neutraal verwerkt worden. Over dit bedrag moet nog BTW worden gerekend. De extra kosten die dit oplevert, circa € 8000,-, worden gedekt uit het reguliere DHI budget. Voor de dienst reguliere restauratie zijn de jaarlijkse kosten dus ongeveer € 43.000,-.

Risico's

3.1 De mogelijkheid om deze diensten van een andere partij af te nemen wordt hierdoor kleiner

Een uitsluitend recht betekent dat alleen de houder van dat recht die dienst mag uitvoeren. Het is daarom nodig dat de diensten waarom het gaat heel nauwkeurig worden beschreven in de dienstverleningsovereenkomst. Voor restauratie wordt bijvoorbeeld specifiek opgenomen dat het om reguliere restauratie gaat in het kader van scanning on demand en raadpleging. Hierdoor blijft er ruimte om restauratie in het kader van projecten of calamiteiten wel uit te besteden aan een marktpartij. Bovendien kan het college het uitsluitend recht bij besluit weer intrekken, zodat de vrijheid ontstaat om een andere partij voor deze diensten te kiezen.

Vervolg

Na dit besluit zullen we een conceptverordening verlening uitsluitend recht voor e-depot en reguliere restauratie opstellen. Deze zal door het college in ontwerp worden vastgesteld en daarna zes weken ter inzage gelegd. De definitieve verordening zal daarna ter vaststelling aan uw vergadering worden aangeboden in de vergadering van 9 oktober 2024. Na bekendmaking zal het college op 29 oktober 2024 een besluit nemen tot het verlenen van een uitsluitend recht aan de gemeente Leiden (waarvan Erfgoed Leiden een zelfstandig onderdeel is) voor de diensten e-depot en reguliere restauratie. Begin 2025 zullen de dienstverleningsovereenkomsten met Erfgoed Leiden worden ondertekend in een nog te plannen bestuurlijk moment.

Bijlage 1 bij DVO e-depot HHR-ELO: overzicht te verlenen diensten